N°. 219. **DE GRONDWET.** 185[illegible]

[illegible] VERSCHIJNT
Alle [illegible], behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van een tot zes regels. . . . . *f* 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van *f* 1, het zegelregt daaronder begrepen.

DINGSDAG 7 FEBRUARIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.

Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet.**
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . *f* 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . » 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement *f* 30, Ned. Cour.

[illegible] welgemeenden wensch [illegible] toe bijgedragen hebben, om de *Arnhemsche Courant* eenige verklaring te doen geven van hare rigting, sedert zij, naar men algemeen meende, in andere handen was overgegaan.

Thans vernemen wij met genoegen, dat de *Arnhemsche Courant* slechts «aan vorm en inhoud» naar verjonging streeft, maar dat zij «haar verleden niet verloochent.» Wij voor ons hadden geen ander antwoord verwacht.

Het dagblad: *de Grondwet* — ons hoofdartikel van 30 Jan. overnemende, voegt er den welwillenden wensch bij, van in ons blad, niet minder dan vroeger, een trouw en waardig bondgenoot te zullen blijven behouden, waar het den strijd geldt voor de Grondwet.

Deze wensch, die veronderstellen laat, dat er reden kon hebben bestaan, om het tegendeel te vermoeden, benevens uitgestrooide geruchten, die in andere dagbladen weêrklank vonden, nopen ons, om met een kort woord de rigting aan te wijzen, die wij zonder afwijken hopen te volgen.

Aan vorm en inhoud heeft men kunnen bemerken, dat de *Arnhemsche Courant* naar eene verjonging streeft, en het komt ons daarbij wenschelijk voor, dat er geen twijfel blijve bestaan omtrent onze bedoelingen. Tusschen een dagblad, dat op eenigen invloed aanspraak wil maken, en zijne lezers moet eene opregte verstandhouding kunnen heerschen, moeijelijk bestaanbaar, zoo men onzeker is omtrent het standpunt, waarop dat blad zich plaatst, of twijfel voedt omtrent de gevoelens, die er den toon in geven.

De *Arnhemsche Courant*, het oudste der liberale dagbladen van Nederland, die langen tijd alléén heeft gestaan in den strijd voor constitutionnele regten en vrijheden, in een tijd toen er moed toe behoorde, om zulke gevoelens openlijk te belijden, en miskenning en vervolging daarvoor het loon waren, — die *Arnhemsche Courant* verloochent haar verleden niet.

Nu, als vroeger, is en blijft zij eene trouwe bondgenoote der constitutionnele partij, eene naijverige bewaakster van onze grondwettige regten en vrijheden.

Met deze verklaring zouden wij welligt kunnen volstaan; maar de wijde kring die zich trekken laat om het door ons uitgedrukte begrip, en de verschillende wijzen waarop de taak, die wij ons voorstellen, zou kunnen worden volvoerd, nopen ons iets duidelijker te spreken.

De *Arnhemsche Courant* sluit zich aan de constitutionnele partij aan [illegible] te dienen. Zij acht het eene bekrompene staatkunde, die beginselen met personen zou willen vereenzelvigen, als of de eersten met de laatsten geboren wierden en wegstierven. Zij zou het land ongelukkig rekenen, welks staatkundige en maatschappelijke ontwikkeling op die wijze afhankelijk ware van éénen of van weinigen. Neen, zij meent dat beginselen meer zijn dan personen, mits zij zich wortelen in de gemoederen der natie en daar gehechtheid aan onze instellingen, vastheid van vertrouwen en een levendig besef van pligt en regt doen ontkiemen. Zóó tot ontwikkeling gekomen, openbaren zij zich van zelfs en zonder schokken in het staatsbeleid en beheerschen zij ook den onwilligen staatsman.

De *Arnhemsche Courant* is volkomen onafhankelijk en staat buiten allen persoonlijken invloed. Zij wenscht die zelfstandigheid te handhaven door zich geheel te onthouden van vóór of tegen personen partij te kiezen, meenende dat noch de waarheid, noch de wijsheid het uitsluitend eigendom zijn van eenig individu. Het goede erkennende en het kwade wrakende, van welke zijde het een of het andere zich vertoone, zal het haar streven zijn, om naar vermogen mede te arbeiden aan de staatkundige ontwikkeling van een trouw en edel volk en aan de opwekking van den publieken geest, opdat de constitutionnele beginselen meer en meer eene levende kracht worden.

Zij zal voortgaan de politieke geschiedenis van den dag te volgen en de gewigtigste feiten, die zich vertoonen, te behandelen, *sine ira aut studio*, zonder door haat of partijzucht gedreven te worden. Een kalme en waardige toon, in alle omstandigheden betamelijk, voegt bovenal in hem, die over de gewigtigste belangen des lands een oordeel wenscht uit te spreken.

Wij achten in anderen die hartstogtelijke uitvallen, de bitse verwijten, die onwaardige aantijgingen, die onedele verdachtmakingen — welke zoo menige kolom onzer dagbladen van elke kleur ontsieren — berispelijk, en wij hopen ons te onthouden van hetgeen wij in anderen misprijzen.

Op die wijze, zonder eenzijdigheid en zonder partijdrift, de taak vervullende, die wij op ons hebben genomen, rekenen wij op den bijval van het beschaafde en verstandige publiek.

Dit korte woord zij voldoende, om de *Grondwet* gerust te stellen en die andere dagbladen in te lichten, welke een zoo voorbarig oordeel over de *Arnhemsche Courant* hebben geveld. [illegible] beoordeele haar verder naar hare daden.

[illegible] geene enkele zinsnede in dit programma, dat wij niet [illegible]; geen enkel beginsel, dat niet het onze is, hetwelk wij niet steeds met naauwgezetheid trachten te volgen en na te leven.

Twee punten, hoofdpunten zelfs, zijn evenwel door de *Arnhemsche Courant* in [illegible] bewoordingen aangestipt. Het is *ons* duidelijk, wat onze Arnhemsche zuster, na hare verklaring, dat ze blijft wat ze geweest is, eigenlijk bedoelt; het lezend publiek heeft er echter belang bij, om het ook te weten.

Wij nemen dus de vrijheid, en gelooven geheel de bedoeling van de *Arnhemsche Ct.* te vatten, wanneer wij die twee punten uitleggen naar den zin en de beteekenis daaraan vroeger (21 Mei 1853) door de *A. C.* gegeven.

Vooreerst: de *Arnhemsche Ct.* sluit zich aan *de constitutionnele partij* aan.

De benaming *constitutionneel* en *constitutionnele partij* is geworden een woord van zeer wijden omvang en zeer onbepaalde beteekenis. Elk die aanneemt dat de Grondwet is en moet zijn de hoeksteen van het staatshuishouden, regel en rigtsnoer van ons politiek bestaan, elk die is tegen den *coup d'état*, tegen het absolute en willekeurig souvereiniteits-beginsel, heeft volkomen regt zich te noemen een *constitutionneel* man, een man der *constitutionnele partij*. Maar men ziet ligtelijk, hoe onbepaald en onbestemd deze belijdenis van politiek geloof is; hoe vele zeer uiteenloopende, zeer onvereenigbare, zeer strijdige meeningen en opvattingen binnen die grens kunnen liggen. De Grondwet als regel en rigtsnoer erkennen en aannemen is niet genoeg, om tot bewijs van eenen vrijzinnigen echt constitutionnelen zin te strekken: de echt constitutionnele zin kan zich eerst toonen in de constitutionnele opvatting en uitvoering van den grondwettelijken regel. Men kan, zonder het woord, zonder de letter der Grondwet te schenden veel doen wat niet in den geest der Grondwet ligt. Men kan, zonder de Grondwet te schenden, veel niet doen, veel laten rusten en slapen wat in den zin en geest der Grondwet uitvoering en toepassing moest erlangen. Men kan aldus, alleen door de constitutionnele [illegible], de rol van constitutionneel gouvernement en constitutionnele partij spelen, hoewel men inderdaad, in het wezen der zaak, zich in eene inconstitutionnele rigting beweegt. Tot voorbeeld diene de gedragingen waarmede het tegenwoordig ministerie DONKER-VAN HALL zijne loopbaan begint: de sluiting der vertegenwoordiging om aan de opgewondenheid van het tegenwoordig oogenblik »door openbare discussiën» geen voedsel te geven; de ontbinding der Tweede Kamer, ten einde eene aaneengeslotene meerderheid in »eene *tegenovergestelde* rigting» te verkrijgen; de acte van beschuldiging tegen de staatkunde hunner voorgangers openbaar gemaakt. Hier is geene grondwetschennis, geene aanranding tegen den grondwettigen vorm (1), maar daarentegen eene zeer stellige en duidelijke ter-zijde-stelling van constitutionnelen geest en zin.

Het is, gelooven wij, door het bewustzijn van het onbepaalde en onbestemde der aanduiding *constitutionnelen* en *constitutionnele partij*, dat men allengs begonnen is te onderscheiden door de aanduiding *thorbeckianen* en *thorbeckiaansche partij*. (*Arnh. Ct.* 21 Mei.)

Ten tweede; «de *Arnhemsche Ct.* acht het eene bekrompene staatkunde, die beginselen met personen zou willen vereenzelvigen.» Strijd vóór en tegen personen is afkeurenswaard: het is ook daartegen, dat wij gedurig te velde trekken; maar gewis bedoelt de *A. C.* wat men noemt «personaliteiten»: want de vereenzelviging van personen in beginselen is niet slechts een constitutionneel beginsel, maar een feit, dat in alle landen, onder alle regeringsvormen, bij alle partijen zich voordoet.

Zonder hoofd en leider kan geene politieke partij, kan geen politiek stelsel bestaan. En evenzeer spreekt het van zelf, dat zij, zonder haar beginsel prijs te geven, zonder zich en haar stelsel, *haar* constitutioneel inzigt op te lossen, zich niet van haar hoofd en haren leider kan noch mag afscheiden. Het zeggen: »Wij zijn voor het STELSEL van THORBECKE, maar tegen THORBECKE,» is eene ongerijmdheid, omdat zij die het »stelsel van THORBECKE» voorstaan, ook noodzakelijkerwijze THORBECKE moeten voorstaan, als de personnificatie van zijn stelsel, als zijnde de zuiverste, de hoogste, de volledigste opvatting van hetgeen de partij, die naar hem genoemd wordt, als haar stelsel en beginsel erkent en aanneemt.

Wij Nederlanders zijn nog te jong en onervaren in de praktijk van het constitutionnele en parlementaire leven, om dit wel te vatten, wat in andere constitutionnele landen voor ieder verstaanbaar en verklaarbaar is In een persoon een stelsel te ondersteunen is ons ongewoon en vreemd. Dat vooral in tijden van krisis en wanneer nieuwe staatsvormen bezig zijn tot aanzijn te komen, één man kan zamenvatten en tot een stelselmatig geheel brengen, wat aan het publiek nog slechts bij gedeelten, zeer verspreid en verstrooid, onzamenhangend en nevelachtig voor den geest zweeft, en dat dan die man van zelf is en moet zijn het vereenigingspunt, het hoofd en de leider van allen die met dat stelsel homogeen zijn, schijnt, hoe natuurlijk ook, voor velen nog niet bevattelijk. Men vergeet, dat dit niet alleen het geval is in het vak der staatkunde, maar in alle vakken van wetenschap en kunst. In alle vakken komen van tijd tot tijd die gepersonnifieerde rigtingen voor, welke, zamenvattende en verwerkende, een stelsel vormen en grondvesten. Het is dan inderdaad niet het stelsel dat in den persoon opgaat, maar de persoon die in het stelsel opgaat. Voor den persoon kan men zoo onverschillig mogelijk wezen; persoonlijke toe- of ongenegenheid, heeft hiermede niets te maken. Het is alleen de vraag, of men partij trekt voor of tegen de rigting welke die persoon vertegenwoordigt en, naar mate van het antwoord hierop, moet men ook bepaaldelijk den persoon ondersteunen of bestrijden.

Onze tegenstanders hebben dit òf beter begrepen òf het instinct van den haat heeft hun beter geraden. Door bepaaldelijk al hunne kracht, al hun pogen en streven te rigten tegen den persoon van THORBECKE, hebben zij erkend, dat, door THORBECKE te treffen, door THORBECKE te doen vallen, de constitutionneel-vrijzinnige rigting het zekerst en gevoeligst getroffen en dit stelsel omvergeworpen werd. En dit is volkomen waar. De beginselen der constitutionneel-vrijzinnige partij zijn door den val van THORBECKE niet gedood, zij zullen blijven leven, voortwerken en zich ontwikkelen, maar, indien men zich niet vastsluit, om deze gepersonifiëerde rigting, indien men niet even zoo goed het belang inziet het stelsel der partij te ondersteunen in het hoofd der partij, als de tegenstanders het belang inzagen het stelsel der partij in het hoofd der partij omver te werpen, — men zal dan die beginselen welke men voorstaat en ontwikkelen wil, voor lang achteruitzetten. Zij die in wezenlijkheid *thorbeckianen* zijn, die inderdaad het »stelsel van THORBECKE» voorstaan, zij die met deze bepaalde rigting, bepaalde opvatting, bepaalde ontwikkeling van het grondwettelijk constitutionneel beginsel instemmen, kunnen, zonder verloochening van beginsel, zonder het stelsel zelf op te geven, den persoon niet van het stelsel scheiden, omdat alleen die persoon de rigting, het beginsel en stelsel der partij volledig zamenvat. (*Arnh. Ct.* 21 Mei 1853.)

Met deze zuiver-constitutionnele ontwikkeling voor oogen heeft de *Arnhemsche Ct.* buiten allen twijfel de twee beginselen: «*aansluiting aan de constitutionnele partij*» en geen strijd «*vóór of tegen personen*» nedergeschreven; en te regt heeft zij dan ook verklaard, dat «*de Arnhemsche Ct. haar verleden niet verloochent.*»

In het *Algemeen Handelsblad* van heden lezen wij het navolgend Ingezonden Stuk.

De *Besognekamer* in de residentie is bekend. Zij behoort tot de aanzienlijkste societeiten in het land; en men moet onderstellen, dat hare leden behooren tot eene klasse van menschen, welke, door positie onafhankelijk, bovendien *gezond verstand* voegen bij verlichting en onpartijdigheid van oordeel.

Nu is dezer dagen in de *Besognekamer* een onderwerp ter sprake gebragt, dat wel verdient algemeen bekend te zijn, omdat het, naar mijne meening, eene niet oninteressante bijdrage is van den geest en de bijkans kinderachtige partijdigheid, waarmede zoogenaamde aanzienlijken in de hofstad zijn bezield.

Verbeeldt u, dat eenigen tijd geleden bij heeren commissarissen een schriftelijk verzoek werd ingediend, om in de *Besognekamer*, gelijk alle andere dagbladen, ook het dagblad *de Grondwet* ter lezing te doen liggen. Aan dat verzoek werd voldaan, en onderscheidene dagelijksche bezoekers van de *Besognekamer* verklaren, dat nimmer eene courant zoo gretig gelezen werd als dat blad.

Dadelijk [illegible] insinuatien van den heer van Rappard waren publiek gemaakt, kwam een tegen-verzoekschrift, om *de Grondwet* weder af te schaffen. Die artikelen moeten, ook in *die* kringen, een doodelijken slag hebben toegebragt.

Heeren commissarissen van de *Besognekamer* legden [illegible] berigt ter lezing, waarin werd aangekondigd, dat bijaldien [illegible] niet een contra-verzoek tot behoud van de courant [illegible] *Grondwet* zou worden afgeschaft. [Men wil, [illegible] de *Besognekamer*, denkende dat de [illegible] reeds van blijdschap opsprong.]

Het verlangde contra-verzoek [illegible]

Nu zou, meent UEd. welligt, [illegible] eene ballotage zou plaats hebben [illegible] het dagblad *de Grondwet* al-dan niet [illegible] gelezen worden? daar; heeren commissarissen [illegible] inmiddels verdeelt de *Besognekamer* [illegible]

Die ballotage, [illegible] twee kampen; er wordt een strijd gestreden, alsof [illegible] des vaderlands, alsof onze onafhankelijkheid er mede gemoeid ware!

Men [illegible], dat groote heeren zich soms met kleine [illegible] houden. Er zijn er echter, die in de oppositie, welke *de Grondwet* ontmoet, het overtuigende bewijs zien, dat die courant de schrik voor alle willekeur, voor elke tegenovergestelde rigting is; en dat ieder, die zich iets te verwijten heeft in aanzien van de April-beweging, het licht niet verdragen kan, dat *de Grondwet* er dagelijks meer over heen werpt.

(1) Tenzij tegen art. 99 der Grondwet: »Bij ontbinding van eene der Kamers of van beide sluit de Koning [illegible] vergadering der Staten-Generaal» [illegible] Volg. hierover [illegible] van 30 April jl., n°. 84.

Het feit was ons onbekend gebleven. Trouwens, wij waren er niet verdacht op, dat — nu de April-woede mogt gezegd worden tot bedaren te zijn gebragt door de «tegenovergestelde rigting» van het Ministerie — groote menschen steeds kleine kinderen zouden willen blijven.

Intusschen: wij zien het verschijnsel met ongeveinsd genoegen. Sterk door overtuiging, dat wij eene goede zaak voorstaan, grijpen *wij* altijd het eerst naar onze tegenstanders, om te leeren kennen wat de wederpartij verlangt en voorstaat; want voor aanvallen zijn wij niet bevreesd, daar de goede zaak steeds dagelijks meer begint te zegevieren. De uitsluiting, die ons nu weder in de *Besognekamer* schijnt te worden voorbereid, is onze beste aanbeveling: «*De waarheid kan geen herberg vinden.*»

Hoe meer «*de Grondwet*» — niet door kracht van redenering wederlegd, maar in de ban zal worden gedaan des te meer wortel zal zij, met hare constitutionnele beginselen schieten in het gemoed van de ware «kern der Natie.»

Overigens komt het ons voor, dat de *Besognekamer* doen wil als de onnoozele struisvogel, die zich buiten schot waant, wanneer *hij*, zijn kop in het zand duikende, den jager niet meer zien kan.

De kerkelijk protestantsche bladen schijnen met het nieuwe wetsontwerp op het Armbestuur zeer ingenomen.

Nogtans is het goed in herinnering te brengen, wat vroeger geschreven werd:

De Fakkel van 12 Aug. 1853 schreef.

«En wat betreft het *Staatsalvermogen*, dat wij zouden «prediken, wij komen er vooruit, dat wij zulks doen ten «spijt van hen, die de leer van het *kerkelijk* alvermogen «voorstaan.... Wij staan op het Protestantsche standpunt «en verdedigen de leer van de hoogheid des lands, tegen «de leer van de hoogheid der kerk.»

Prof. Hofstede de Groot gaf in *de Morgenster* n°. 52, o. a. als hoofdpunt op voor eene wet, waarbij de kerkelijke zaken zouden worden geregeld:

«1°. Ook moest geregeld worden een toezigt op de «Kerk- en *Armengoederen* van elk kerkgenootschap.»

De Morgenster n°. 55 zegt:

«Voorts moeten er bepalingen zijn, dat de geestelijken «niet willekeurig met de *Armengoederen* en *Kerkegoede*«*ren* der *gemeente* kunnen leven alsof het goederen van «hen waren, die nu geestelijken ergens zijn. *De Staat*, «*die voor de regten van kinderen, afwezigen, minder*«*jarigen, krankzinnigen, toekomstige geslachten en ver*«*eenigingen zorgt, mag deze dikwijls aanzienlijke goede*«*ren niet blindelings aan de willekeur van enkele nu* «*levende bestuurders overlaten.*»

Nederlanderachtigheden.

De Nederlander zegt in N°. 1105:

«De wenk: wegneming van elke aanleiding en verzoeking voor «de gezindten, om de door de gemeenten opgebragte gelden tot «andere kerkelijke einden te bezigen, — kan niet op gezind«heden slaan, waar Diakoniën zijn en door besteding van de «gelden tot een ander kerkelijk einde misbruik van vertrouwen «zou worden gepleegd.»

Wij bemerken, dat *de Nederlander* niet zeer bekend is met de kerkelijke reglementen. Die wenk slaat juist op de *Hervormde gezindheid*. Aan het slot van art. 25 van het Synodaal Reglement op de *diaconie administratiën* wordt het middel aan de hand gegeven, om het batig saldo der diaconiekas ter ondersteuning der plaatselijke behoeftige kerkekas, bijv. ten voordeele van de inkomsten der Leeraars, tot amelioratie van kerkgebouwen, tot ondersteuning van de kerkekas, met allerlei uitgaven bezwaard, enz. te gebruiken. «Een gevaarlijk beginsel, dat «wel eens zou kunnen misbruikt worden door de bedee«ling aan de armen te bekrimpen,» ten einde over te ruimer batig saldo te kunnen beschikken.

Zoo zulks als misbruik van vertrouwen wierd gequalificeerd, het verdiende die naam niet, omdat dien daad *bij kerkelijk voorschrift* was gewettigd.

«Voorzeker *kerkelijk toezigt* op het Diaconaal beheer «is onmisbaar;» maar ook voldoende?

Buitenland.

ENGELAND.

De ministriële *Globe* meldt, dat de vermeerdering van het Britsche leger, die aan het Parlement voorgedragen zal worden, 11,000 man zal beloopen.

— De markies van Clanricarde heeft in de kamer der lords aangekondigd, dat hij aanstaanden Maandag de aandacht der kamer zal vestigen op het vraagstuk *van vrede of oorlog*, en inzonderheid op zekere zinsneden in eene der jongste depêches, naar St. Petersburg in dato 24 December gezonden.

— In het Lagerhuis heeft de heer Cardwel het wetsontwerp aangeboden, strekkende om de vreemde schepen tot de kustvaart toe te laten, en dat, houdende wijzigingen in de scheepvaartwetgeving.

FRANKRIJK.

Bij een besluit van den 2 Febr. is de heer Leverrier benoemd tot directeur van het observatoire te Parijs, ter vervanging van den overleden heer Francois Arago.

— Den 2 deelde de *Moniteur* een besluit mede tot regeling der zamenstelling van den keizerlijken raad van openbaar onderwijs voor het jaar 1854. Die raad, welke, behalve den voorzitter, den minister, 32 leden telt, is, op enkele uitzonderingen na, zamengesteld gebleven als het vorig jaar. Bij besluit des ministers van openbaar onderwijs is bepaald, dat de keizerlijke raad den 14 dezer zal bijeenkomen tot het houden eener zitting, welke den 1 Maart gesloten zal worden.

— Onze dagbladen behelzen het berigt van het overlijden van drie, in onderscheiden vakken beroemde mannen, als: van den bekenden Italiaanschen schrijver Silvio Pellico, van den baron de Versijden de Variel, o. a. ridder van den Nederlandschen Leeuw, en van den heer Sainville.

— De gemeenteraad van Parijs had aan de keizerin een prachtig en kostbaar diamanten collier aangeboden. De kosten voor dit geschenk hebben echter op verzoek van H. M. eene andere bestemming gekregen, en wel van liefdadigen aard, het bedrag daarvan zal namelijk strekken tot de oprigting van een gesticht voor jonge meisjes.

BELGIE.

Na een hartelijk afscheid van de leden der koninklijke familie te hebben genomen, is prins Napoleon den 2 des namiddags ten half vier ure, per spoortrein, uit Brussel naar Parijs teruggekeerd en aldaar reeds, zoo als men per telegraaf weet, aangekomen. Vóór zijne afreize, heeft hij zich aan het stationsgebouw te Brussel nog langen tijd onderhouden met den Franschen gezant. Ook heeft hij, daartoe door den Hertog van Brabant uitgenoodigd, de troepen nog geïnspecteerd, welke aan het stationsgebouw geschaard stonden. Bij het afscheid, wenschte hij den burgemeester van Brussel nog geluk met den bloei der stad en de vele verbeteringen en verfraaijingen, welke daar werden aangebragt. «Gij moogt trotsch op uwe stad zijn,» zeide hij.

— Er zijn geruchten in omloop gebragt, nopens eene vereeniging tusschen Frankrijk en Belgie. De *Indépendance* doet opmerken, dat er geene bijzondere vereeniging tot stand behoeft te worden gebragt, daar tusschen Belgie en de groote mogendheden een verdrag, dat van 1839 bestaat, waarbij de onzijdigheid van Belgie's regten is gevestigd geworden.

OOSTENRIJK.

Volgens berigten uit Weenen, in Pruissen ontvangen, zijn aldaar zeer uiteenloopende geruchten verspreid, nopens het doel der zending van graaf Orloff, doch werd voor het meest waarschijnlijke gehouden, dat de graaf gelast zoude zijn, om nog eenige inlichting te vragen, ten aanzien van de aan Rusland kenbaar gemaakte voorwaarden, op welke de Verhevene Porte de vredesonderhandelingen, onder bemiddeling der mogendheden, zoude willen hervatten, maar tevens en op nieuw te verklaren, dat Rusland geene vergrooting van grondgebied beoogt, ten koste van Turkije, en ook geenszins den Sultan in zijne souvereine regten wil verkorten.

In bijzondere berigten uit Weenen wordt gemeld, dat Z. M. de Keizer, na het verleenen van een gehoor aan graaf Orloff, Zondag namiddag, een bezoek heeft gegeven aan den hoog bejaarden staatsman, vorst Metternich, en zich gedurende meer dan twee uren met hem heeft onderhouden. Velen meenden daaruit te kunnen opmaken, dat het Oostenrijksche hof, in deze belangrijke oogenblikken, voornamelijk bedacht zou zijn op hetgeen het belang van de Oostenrijksche monarchie vordert of gedoogt. (Zie voorts *Turkije*).

TURKIJE.

Door de Engelsche dagbladen kent men thans een gedeelte der bescheiden, betrekkelijk het Oostersche vraagstuk, welke door het Britsche gouvernement bij het Parlement zijn overgelegd. Uit die stukken wordt o. a. bevestigd, dat aan de admiraals der vereenigde vloten de last is gegeven, elken aanval tegen het Ottomannische of Russische grondgebied of tegen de vlag van eene dier beide mogendheden te beletten. Minder onzijdig is echter de lastgeving omtrent de vrije vaart in de Zwarte Zee, welke aan de Russische schepen wordt verboden, terwijl die aan de Turksche geoorloofd blijft, en zij van Konstantinopel tot aan gene zijde van gemelde Zee, troepen en krijgsvoorraad naar het leger in Azie mogen overbrengen. Dit is een aanmerkelijk verschil, waarmede de Keizer van Rusland zich bezwaarlijk zal vereenigen. Een ander gewigtig punt dier documenten is, dat de gouvernementen van Frankrijk en Engeland, door het binnenstevenen in de Zwarte Zee een' krachtigen bijstand aan Turkije verleenende, aan de Porte hebben beteekend, dat zij daarvoor vorderden, dat de grondslagen, waarop over een vredes-tractaat tusschen Turkije en Rusland zal worden onderhandeld, voortaan ter beslissing zullen staan van Engeland en Frankrijk, onder voorbehoud echter dat niets namens de Porte zal worden voorgesteld, wat door deze Staten officieel is afgeslagen. Dit is daarom van gewigt, omdat Turkije dus niet regtstreeks met Rusland kan handelen, iets waarop de Keizer intusschen van den aanvang gestaan heeft.

De toestand is overigens nog niet veranderd. De *Globe* en de *Morning-Post* beschouwen de afbreking der diplomatische betrekkingen tusschen Engeland en Rusland als een *fait accompli*, en zeggen, dat de heer von Brunow Londen, den 3den des morgens moest verlaten. Het blijkt intusschen nog niet, dat dit reeds heeft plaats gehad, en de heer von Kisseleff was den 3 des avonds bepaaldelijk nog niet uit Parijs vertrokken. Volgens *le Siècle* zouden de beide gezanten eene nadere nota indienen, ten einde eene nog meer duidelijke verklaring van de inzigten der Engelsche en Fransche kabinetten te ontvangen. Anderen zeggen, dat die diplomaten nadere voorschriften van hunne Hoven hebben gevraagd. Wat hiervan ook zij, men houdt het er voor, dat het vertrek der beide gezanten slechts eene quaestie van tijd is. De beurzen, zoowel te Parijs als te Londen, hebben evenwel eene rijzing ondergaan, ten deele ten gevolge van het terugkeeren der vloten in den Bosporus. Het blijkt intusschen thans, dat slechts een gedeelte der eskaders voor Beïcos het anker heeft geworpen, en dat dit inderdaad is geschied om nieuwe versterkingen naar het leger van Azie te begeleiden. A[...] tweede reden voor de rijzing wordt opgegeven, dat gr[aaf] Orloff niet zou zijn geslaagd in dat gedeelte zijner zending om eene algeheele onzijdigheid van Oostenrijk te verwerven. Wat hiervan zij, is nog niet met zekerheid bekend, doch ni[et] ongepast is het, bij die gelegenheid te verwijzen naar e[en] artikel van den *Constitutionnel*, ten betooge dat Oostenr[ijk] en Pruissen in hun eigen belang, niet minder dan in d[...] van het Europesche evenwigt, zich bij Frankrijk [en] Engeland moeten voegen, om het oprukken der Russisc[he] troepen naar Konstantinopel te beletten.

— Men meldt uit Londen, dat het vertrek van d[en] minister van Rusland bij het hof van Engeland, den he[er] v. Brunnow, den 4 dezer heeft plaats gehad. Die minister he[eft] Londen verlaten, om zich naar Darmstadt te begeven. [...] secretarissen en attache's zullen hem binnen eenige dag[en] volgen. Vóór zijn vertrek, heeft de heer von Brunow e[en] afscheid-bezoek gebragt aan lord Clarendon, minister v[an] buitenlandsche zaken, en aan graaf Walemski, minist[er] van Frankrijk bij het hof van Groot-Brittannie.

Ook het vertrek van den heer von Kisseleff uit Parij[s] kan als eene volbragte zaak beschouwd worden. Men v[er]zekerde, in wel onderrigte staatkundige kringen te Parij[s], dat dit vertrek den 5den dezer des morgens zou pla[ats] hebben en dat de heer von Kisseleff den 6den dezer d[es] namiddags te Brussel zou aankomen. Men meldt echter d[at] dit vertrek nog één dag zou worden vertraagd en dat h[et] hoofd van het Russisch gezantschap te Parijs, bij zij[ne] komst te Brussel, door zijnen eersten secretaris den he[er] Balabine zou worden vergezeld. De andere leden van h[et] gezantschap zullen binnen weinige dagen Parijs verlate[n]. Al de Russen, die deze hoofdstad bewonen, zijn verw[ittigd] dat zij zich uit Frankrijk hebben te begeven. [...] prinses van Lieven zal nog eenige dagen te Parijs v[er]blijven; zij heeft tot dat einde eene bijzondere magtiging [be]komen. Vrijdag jl. is de heer von Kisseleff voor de laat[ste] maal vóór zijn vertrek bij den Keizer ten gehoore o[nt]vangen; het schijnt echter, dat bij die audientie niets [is] gezegd of voorgevallen, dat eenige verandering in den st[and] van zaken zou kunnen brengen.

Ingevolge deze berigten zijn dus de staatkundige [be]trekkingen tusschen Rusland aan den eenen kant, [en] Engeland en Frankrijk aan de andere zijde, zoo nog n[iet] afgebroken, ten minste voor het oogenblik geschorst. [In]tusschen heeft het vertrek van de beide Russische dip[lo]maten (immers men kan rekenen dat zij beide vertrok[ken] zijn), op de beurzen van Londen en Parijs niet d[en] invloed te weeg gebragt, welke men daarvan had kun[nen] te gemoet zien. Op de beide beurzen zijn de prijzen [...] gestegen. Men schrijft zulks te Londen toe aan aanzienl[ijke] aankoopen, die door de Indische compagnie gedaan zi[jn] en te Parijs aan den invloed der prijzen van Londe[n], welke door den telegraaf zijn overgemaakt. Maar volg[ens] sommige zou een en ander toe te schrijven zijn aan [een] ander berigt dat, naar het gevoelen van de beurzen [van] Parijs en Londen, van dien aard zou zijn, om den [...] [illegible] betrekking[en] tusschen de drie mogendheden te temperen. Dat beri[gt] houdt namelijk in, dat de zending van graaf Orloff bij [de] hoven van Weenen en Berlijn geheel mislukt is, en [dat] de overeenstemming tusschen de vier groote mogendhe[den] in het Westen is gehandhaafd. Volgens de *Times* en *Mo*[*r*]*ning Post* zou Oostenrijk aan de Weener conferentie [in] hare zitting van Donderdag ll. de tegenvoorstellen heb[ben] medegedeeld, welke door den Graaf Orloff waren o[ver]gebragt; maar zou Oostenrijk zelf ze onaannemelijk heb[ben] verklaard.

Het oordeel der Conferentie zou in gelijken geest e[en]stemmig geweest zijn. Diensvolgens zou er een Proto[col] onderteekend zijn, ten einde, op eene officiële wijze [...] de meening der vier mogendheden, om de gedane vo[or]stellen af te wijzen, te doen blijken. Dit heldert [...] telegrafisch berigt van Weenen op, hetwelk inhoudt [...] het antwoord van het Russich gouvernement op de n[ota] en het protocol van Weenen van 13 Januarij, in d[e] laatste hoofdstad ontvangen is en dat de conferen[tie], waaraan dat antwoord is onderworpen, verklaard he[eft] dat het onvoldoende te achten was. Het is waarschijnl[ijk] dat het onderwerp, waarover de conferentie had te ra[ad]plegen, bestond in de tegenvoorstellen van den gr[aaf] Orloff, en geenszins het antwoord van den Czaar op [de] voorstellen der mogendheden, die reeds door Turkije [...] aangenomen; daar de Czaar niet geneigd scheen dat [ant]woord te geven, voordat hij zelf de ophelderingen o[nt]vangen had, nopens het binnenloopen der vloten. [Hoe] dit ook zij, dit schijnt zeker, dat de vertegenwoordig[ers] der vier mogendheden eenstemmig waren in het gevoe[len] om in de verzoeken van Keizer Nicolaas niet te tred[en]. Het is het behoud van die overeenstemming, [die [...] vreesde dat door de pogingen van den graaf Orloff, [...] zooveel Oostenrijk betreft, zou worden verbroken,] [...] men als een geruststellend teeken heeft aangemerkt, [...] niet voor het behoud van den vrede, hetgeen thans [...] moeijelijk voorkomt, maar tot de beperking van den [...] tot de Oostersche gewesten.

Men moet er echter bijvoegen, dat de beurs van We[enen] het besluit der conferentie niet zoo gunstig heeft u[itge]legd; immers terwijl de prijs der fondsen te Parijs [en] Londen steeg, is die te Weenen gedaald.

De *Morning-Post* voegt er bij dat de conferen[tie te] Weenen, na de verwerping der tegenvoorstellen van [Rus]land, zich ontbonden heeft; dat de officiële kennisg[eving] dier ontbinding weldra te Parijs en Londen zal w[orden] ontvangen; dat er onverwijld aan Rusland eene vor[dering] zou worden gedaan, om de vorstendommen te ontru[imen] en dat, zoo het weigeren mogt aan dien eisch te vol[doen], binnen twintig dagen aan Rusland officiëel den oorl[og] worden verklaard. Volgens den *Standard* zou de K[eizer] van Oostenrijk aan graaf Orloff hebben te kennen ge[geven] dat, zoo de Russen den Donau mogten overtrekk[en]

dit als eene oorlogsverklaring zou beschouwen. Oostenrijk zou aandringen op de eenvoudige aanneming van het ontwerp van 13 Januarij. Het schijnt ook, dat de gisting der gemoederen in Rusland zeer groot is, zoowel onder de bevolking, als in de staatkundige kringen, tegen de houding, door de Europesche mogendheden aangenomen, ten aanzien der Turksch-Russische geschillen.

— Men meldt uit Konstantinopel, 19 Januarij:

Door den Onderkoning van Egypte zijn herwaarts gezonden en eergisteren alhier aangekomen vier volledige batterijen artillerie, personeel en materieel, en eenige duizende geweren. Morgen zullen drie Turksche stoomfregatten vertrekken om te Alexandria nieuwe troepen te gaan afhalen, welke door Abba-Pacha zijn geligt en welke hij ter beschikking des Sultans houdt, alleen wachtende op middelen van transport om ze herwaarts over te voeren.

De heer Beurmann, eskadrons-chef der artillerie, die aan den staf van den generaal Baraguay d'Hilliers is geattacheerd, is eergisteren naar Schumla vertrokken.

— Berigten van den generaal Woronzow, die in Azië commandeert, van den 9 Januarij, in Petersburg aangekomen, melden, dat aan de Gurische grenzen eene afdeeling Turken in den nacht van 31 December op 1 Januarij, de bij Kakuti geposteerde manschappen heeft aangegrepen, doch met groot verlies is afgeslagen; dat in den volgenden nacht eene afdeeling van 1000 man Turken de Gurische en [illegible] militie, bij de brug van Tschechat, heeft aangerand, en almede met een verlies van 80 man aan dooden en gekwetsten is afgeweerd, terwijl het op de overige punten der aziatische grenzen rustig was gebleven.

Volgens de laatste telegraphische berigten uit Berlijn en Weenen van Zaturdag avond had men berigten van Konstantinopel van 23 Januarij jl. ontvangen, houdende dat de vereenigde vloten waarschijnlijk spoedig naar de Zwarte zee zouden terugkeeren, na levensmiddelen en krijgsvoorraad te hebben ingenomen.

Langs buitengewonen weg had men van Schumla vernomen, dat Omer-Pacha ernstig ongesteld was geworden. Zoo dit noodig ware, zou er een ander bevelhebber optreden. Twee bekwame geneesheeren waren van Konstantinopel naar Schumla gezonden om den lijder ten dienste te staan. Uit Berlijn meldt men, dat er voor rekening van Engeland, met een aanzienlijk huis van Kopenhagen eene overeenkomst gesloten was, tot de levering van een grooten voorraad kolen, die moet strekken ten gebruike van stoomschepen, te zamen 11000 paardenkracht bevattende.

Binnenland.

's Gravenhage, 6 Februarij.

LONDEN, Heden Maandag, 6 Febr., Baron Brunow heeft deze stad nog niet verlaten.

—

Z. M. heeft goedgevonden bij de hoogeschool te Utrecht, met ingang van 1 Jan. 1854: *a.* tot gewone hoogleeraren te bevorderen de heeren C. W. Opzoomer en F. C. Donders, tegenwoordig buiteng. hoogleeraren in de faculteiten van bespiegelende wijsbegeerte en letteren, en van geneeskunde; *b.* tot lector in de scheikunde te benoemen den heer J. W. Gunning, doctor in de wis- en natuurkunde, tegenwoordig amanuensis bij de scheikunde.

—

Z. M. heeft benoemd tot ontvangers der directe belastingen en accijnsen: te Jelsum, de heer A. H. T. de Quay, thans ontvanger te Marrum; te Marrum, de heer S. M. E. d'Harvant, thans ontvanger te Geldermalsen.

—

Z. M. heeft benoemd tot essaijeurs van den waarborg en de belasting der gouden en zilveren werken: te Amsterdam, de heer H. W. van Riel, thans als zoodanig te Schoonhoven; te Schoonhoven, de heer I Vreede, thans als zoodanig te 's Hertogenbosch.

—

Z. M. heeft benoemd tot regter in de arrondissements-regtbank te Alkmaar, jhr. mr. G. C. Fontein Verschuir, thans regter-plaatsverv. in dezelve regtbank en burgemeester der gemeenten Heilo en Limmen.

—

Het Staatsblad no. 8 bevat het besluit van 25 Januarij jl., houdende uitvoering van de artt. 3 en 9 der wet van 21 December 1853 (Staatsblad no 128) betreffende het bouwen enz. nabij vestingwerken van den Staat.

—

Bij Koninklijk besluit van 18 Sept. 1853 is bewilliging verleend aan J. Ter Meulen jr., te Amsterdam, als directeur der te Batavia gevestigde Bataviasche Zee- en Assurantie-Maatschappij, tot verlenging voor zoo verre het Koningrijk en Europa betreft, van den duur dezer naamlooze vennootschap voor den tijd van tien achtereenvolgende jaren, in te gaan met den 1sten Januarij 1854.

—

Z. M. heeft benoemd tot hoofd-directeur van het K. N. meteorologisch instituut en observatorium te Utrecht dr. C. H. D. Buys Ballot, buitengewoon hoogleeraar aan de hoogeschool aldaar, en tot directeur der waarneming te land, tevens directeur van het observatorium dr. F. W. C. Krecke.

—

Z. M. heeft aan J. Spin, gewezen brugwachter aan de Vlotbrug te Alkmaar, verleend een pensioen van f198 's jaars. H. Wijnbeek, gewezen adviseur voor de zaken van het onderwijs bij het Depart. van Binnenl. Z., van f1815; aan A. Spijer, gewezen drukker ter Algem. Landsdrukkerij, van f286; en aan A. van Kempen drukker ter Algemeene Landsdrukkerij, van f 301 's jaars.

—

Z. M. heeft benoemd tot ontvanger der directe belastingen 2de (afd.) te 's Gravenhage, den heer R. H. Troost, control. der directe belastingen, in- en uitg. regten en accijnsen te Schiedam.

—

Tot vervulling der vacature van de predikantsplaats in de Herv. gem. te Rekken, zijnde eene koninklijke collatie, is bij koninklijk besluit van 27 Januarij jl., no. 56, de benoeming uitgebragt op den heer H. Romenij, candidaat bij het prov. kerkbest. van Overijssel.

Wij vernemen, dat weldra eene voordragt van wet aan de Staten-Generaal zal worden ingediend tot wijziging van de wet op het gemaal hoofdzakelijk om de moeijelijkheden weg te nemen, welke onder de tegenwoordige wetsbepalingen door de korenmolenaars worden ondervonden, tengevolge van het verbod, om het gemalen graan op de molens verdere bewerking te doen ondergaan.

In het *Dagblad van 's Gravenhage* vindt men steeds aangekondigd, wanneer er eene raadsvergadering zal worden gehouden. Dit geschiedt ter voldoening aan Art. 41 der gemeentewet, hetwelk den burgemeester onder anderen de taak oplegt, om het beleggen der vergaderingen ter openbare kennis te brengen. Maar, waarom gaat men niet iets verder, en waarom wordt in een dagblad, dat voor rekening der gemeente wordt uitgegeven, geene mededeeling gedaan van die zaken, waarvoor de vergadering is belegd, en welke vermeld worden op de oproepingsbriefjes der raadsleden? De belangstelling der ingezetenen in de beraadslagingen der Vertegenwoordigers van de gemeente zoude er zeker door worden opgewekt of bevorderd. Ten einde nu hiertoe, naar ons vermogen, bij te dragen, deelen wij mede de onderwerpen, waarvoor de vergadering van morgen beschreven is, terwijl wij de hoop voeden, ook voortaan tot het doen van soortgelijke mededeelingen, in staat te worden gesteld.

A. tot het doen van eenige mededeelingen;

B. tot het benoemen:

1°. van een tolgaarder aan den Scheveninschen weg;

2°. van regenten en regentessen van het burger weeshuis;

C. tot het delibereren over:

1°. het voorstel van Burgemeester en Wethouders tot verplaatsing der school voor minvermogenden en gevolgen van dien.

2°. het voorstel van Burgemeester en Wethouders, om gemagtigd te worden tot de uitbetaling van hetgeen den aannemer der gaz-verlichting competeert, ingevolge Art. 22 van het contract, wegens den verhoogden prijs der steenkolen over de laatste drie maanden van 1853.

3°. het voorstel van Burgemeester en Wethouders tot verhooging van eenige posten van uitgaaf over 1853.

4°. het voorstel van Burgemeester en Wethouders, tot het toeleggen eener gratificatie aan den plaatselijken adjudant.

5°. een voorstel van Burgem. en Weths., om autorisatie tot het laten maken van badkoetsen.

6°. het voorstel der commissie van bestuur der bank van Leening, betrekkelijk het oprigten van Hulpkantoren, ter vervanging der inbrengers bij de bank van Leening.

7°. het ontwerp-reglement voor de Hulpkantoren der bank van Leening te 's Gravenhage.

De Franschen geven ook aan de ernstigste zaken een vrolijken tint. Zoo is thans het vertrek van de Russische gezanten uit Londen en Parijs, de heeren *von Kisseleff* en *von Brunow*, het onderwerp van een kwinkslag geworden. Men zegt namelijk, van dat vertrek sprekende; *Monsieur qui se lève* en *Bruno le fileur*.

Wij hebben reeds vroeger de aandacht gevestigd op de pogingen, die in het werk worden gesteld, om, door middel van een petitionnement, bij de regering aan te dringen tot het verbieden van het stoken van sterke dranken uit granen, of wel, zoo als men het noemde, het verbranden van eetwaren.

Dezer dagen is ons een gedrukt concept-adres in handen gekomen, waarbij men wordt uitgenoodigd, dit stuk, met bijvoeging of aflating van het een of het ander, naar verkiezing, aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te zenden, benevens afschriften aan den Minister van Buitenlandsche Zaken en aan een of ander lid der Kamer. « Mannen en vrouwen, vrijers en vrijsters, — zegt men daarbij, — kunnen het stuk teekenen. »

De ontwerpers van dit adres verzoeken ten slotte:

« dat het der Kamer moge behagen bij Z. E. den Minister « van Buitenlandsche Zaken vertoogen te doen tot het zich « dadelijk in gemeenschap stellen met alle Europesche hoven, en dezelve te noodigen een vredes-congres in den « Haag bij te wonen, ten einde *d'un commun accord* het « verbranden van eetwaren te doen ophouden. »

Wij hebben reeds vroeger de dwaasheid en de onstaathuishoudkundige strekking van dergelijke pogingen in het licht gesteld. Overigens meenen wij, dat de toestand van ons werelddeel zoodanig is, dat de Europesche hoven wel aan iets anders te denken hebben, dan aan het bijwonen van een congres in deze residentie, ten einde het stoken van sterke dranken te doen ophouden. —

---

* Z. M de Koning wordt heden namiddag van het Loo in deze residentie terug verwacht.

---

* H. M. de Koningin en H. K. H. prinses Frederik hebben aan de jonge dames-vereeniging, voor de loterij van vrouwelijke handwerken enz., ten behoeve der armen in de gemeenten Veur en Leidschendam, fraaije geschenken doen toekomen.

---

* Sommigen willen weten, dat de onthulling van het standbeeld voor wijlen Z. M. Willem II, zou plaats hebben op Vrijdag, den 17 Maart aanstaande, zijnde de dag waarop HD. in 1849 is overleden.

---

* Tot hiertoe is de heer von Brunow, Russisch minister te Londen, die zich volgens berigten van daar, herwaarts zou begeven, nog niet alhier aangekomen. Zelfs zijn er tot dus verre geene appartementen voor dien minister in gereedheid gebragt of besteld. Uit een en ander leidt men af, dat de heer von Brunow zich niet zoo spoedig naar deze residentie zal begeven.

Dit berigt wordt bevestigd door de tijdingen uit Londen, houdende, dat de heer von Brunow van Londen naar Darmstadt is vertrokken.

---

* Men verneemt, dat de heer G. Arends, professor in de Hoogduitsche taal en de handels-wetenschappen aan het athenaeum te Maastricht, is benoemd tot hoogleeraar in de geschiedenis, de handelswetenschappen en de statistiek aan de handels- en industrie-akademie te Leipzig.

---

* De heer burgemeester heeft aan het algemeen armbestuur dezer gemeente overgemaakt de aanzienlijke som van *f* 240.81½ zijnde de zuivere opbrengst der tooneelvoorstelling, op den 1 dezer, *ten voordeele der algemeene armen* gegeven door de leden der Typographische Vereeniging, *door eendragt 't zaam verbonden.*

---

* Men verneemt, dat het nieuwe Oude Mannen- en Vrouwenhuis der Nederd. Hervormde gemeente alhier, op Vrijdag, den 10 Februarij eerstkomende zal worden geopend en dat de toegang tot gemeld gesticht, bij die gelegenheid, zal openstaan des middags tusschen 12 en 3 ure voor allen, die door hunne giften hebben bijgedragen tot daarstelling van dat gesticht, tegen vertoon van een persoonlijk toegangbiljet, dat bij de regenten verkrijgbaar is gesteld. Ook zal het gesticht na den 12 dezer, gedurende alle werkdagen, ter bezigtiging worden opengesteld, des namiddags van 2 tot 4 uren.

Men verneemt, dat Z. K. H. prins Hendrik aan de leden der Kon. Ned. Yacht-Club het voorstel heeft gedaan, eene inschrijving te openen, om aan den heer van Houten, wegens zijnen 30 jarigen diensttijd als directeur der *Zuidholl. Maatschappij; tot redding van schipbreukelingen* een geschenk als gedachtenis aan te bieden. Dit voorstel werd bij acclamatie aangenomen.

Men meende reeds sedert lang, dat Z. M. in den aanstaanden zomer de provincie Drenthe zou bezoeken. In de vorige week is bij het bestuur van het IXde landhuishoudkundig congres de mededeeling ontvangen, dat dit bezoek gedurende het congres zou plaats hebben.

---

* Naar men verneemt zullen de prov. Staten van Zuidholland eerlang, waarschijnlijk nog in den loop dezer maand, buitengewoon worden bijeengeroepen, ten einde o. a. in overweging te nemen een voorstel van Gedep. Staten, tot het in weerbaren staat brengen der zeeweringen in Delfland.

---

* Het diner, eergisteren door den voorzitter van de Bataafsche Brandwaarborg-Maatschappij den heer Mr. J. G. Faber van Riemsdijk, in het *Hotel de l'Europe* gegeven aan het bestuur en commissarissen zoo in als buiten de stad, was zeer prachtig. Evenwel werd het genoegen merkelijk gestoord doordien een der commissarissen van Amsterdam, in den loop van den dag door eene plotselinge ongesteldheid was overvallen en daardoor verhinderd werd, aan het diner deel te nemen. De toestand van den lijder boezemt nog bezorgdheid in.

Eergisteren middag ten 1 ure werd door de *Zuid-Hollandsche Maatschappij tot Redding van schipbreukelingen* aan een aantal zeelieden, in het gebouw der Kon. Ned. Yacht-Club een aantal medailles uitgereikt. Z. K. H. prins Hendrik, de heer Min. van Marine, de heer J. C. Rijk, vele leden der Kon. Ned. Yacht-Club en van de Maatschappij tot Nut der Zeevaart woonden die plegtigheid bij.

De heer W. van Houten, oprigter en directeur der maatschappij verwelkomde de aanwezigen; hij ontvouwde kortelijk het doel der bijeenkomst, de gevaren van het zeemansleven en kwam zoo tot de oorzaken der [illegible] schappij voor 30 jaren; hij somde op wat door de [illegible] schappij is verrigt en deelde mede, dat door haar [illegible] dit oogenblik 10 groote en 16 gewone gouden, [illegible] en 85 gewone zilveren en 23 bronzen [illegible] de uitgereikt, benevens getuigschriften [illegible] 2500 bemoeijingen der Maatschappij [illegible] dat deze menschen gered. [illegible] maar uit de maatschappij geene [illegible] wordt onderhouden bijdragen van elk [illegible] medailles over, waarna de [illegible] vergadering [illegible]

Leijden 5 Febr. Heden werd het nieuwe Kerkgebouw der Christelijke Afgescheidene gemeente ingewijd door Ds. [illegible] Leeraar bij de gemeente te 's Gravenhage met een leerrede over Jesaja 14 v. 32. Eene Commissie uit de Regering, bestaande uit de HH. Graaf van Limburg Stirum en Stoffels, Burgemeester en Wethouder dezer stad woonde die plegtigheid bij. De beide alhier gevestigde

Gemeenten der afgescheidenen hebben als nu twee geschikte gebouwen tot het houden der godsdienstoefeningen, terwijl eerstdaags de door haar opgerigte bijzondere school van de eerste klasse, van een bekwamen onderwijzer voorzien, zal geopend worden.

— Naar wij vernemen is het huis op het Rapenburg, vroeger bewoond door den heer Burgemeester de Mey, van wege Z. M. den Koning aangekocht, om door Z. K. H den Prins van Oranje te worden betrokken.

∴ **Utrecht**, 5 Febr. In de kamer van Koophandel te dezer stede, is onlangs door een lid het voorstel gedaan om de stedelijke Regering te verzoeken een Reglement vast te stellen, tot regeling van de uren waarop de koren en boekweitmarkt zal moeten beginnen en zijn afgeloopen. De landbouwers, die hunne waar ter markt brengen, wachten gewoonlijk tot half twaalf uur, eer zij verkoopen willen, en laten tot dien tijd hunne zakken met graan toegebonden. Daardoor ontstaat eene groote ongeregeldheid en drukte, in het afdoen van zaken tusschen de boeren en kooplieden die alléén op eene als de voorgestelde wijze kan worden voorgekomen.

— Het laastleden Donderdag ten voordeele der algemeene armen door de alhier gevestigde rederijkerskamer opgevoerde tooneelstuk Montigny heeft, zegt men, ongeveer negen-honderd gulden opgebragt. Als nastuk werd gegeven het eerste bedrijf van «de twee Neven», wat algemeen beter dan het eerste heeft voldaan en ook beter is opgevoerd.

— Voor eenigen tijd hebben er opmetingen plaats gehad tot het verwijden van de rivier de Vecht, waarvoor eene subsidie door de Provincie is toegestaan. Overigens hoort men van die voor den handel tusschen Amsterdam en Duitschland zoo belangrijke zaak niets.

— Het concert, dat eerlang ten voordeele van de vereeniging van de H. Vincentius a Paulo zal gegeven worden, ondervindt van alle zijden tegenwerking, die vooral te wijten is aan de bewenngen, die door het Utrechtsche blaadje «*de Herkaauwer*» daartegen zijn ingebragt.

---

† **Dokkum**, 3 Februarij. In den afgeloopen nacht, ontstond er brand in de stoom-olie- en roggemolen van den Heer J. Reinders alhier; daar de brand uitbrak in de zich in die fabriek bevindenden turf, zoo zou hij ernstige gevolgen kunnen gehad hebben, ware zulks niet voorgekomen door de dadelijk aangebragte hulp der ingezetenen en het tijdig aanbrengen der brandspuit, waaraan men het dus te danken heeft, dat niet dit en de onmiddellijk daarbij belendende gebouwen eene prooi der vlammen zijn geworden.

▷ **Middelburg**, 3 Februarij. Bij het aankomen van den beurtschipper van Bergen op Zoom op Middelburg, vernemen 'wij, dat de knecht van den beurtschipper van Rotterdam op Breskens aan het Katsche veer, het ongeluk had over boord te slaan. Dadelijk werd alle mogelijke hulp toegebragt, door den zoon van bovengemelden schipper. G. de Jager en deszelfs knecht, die naar de plaats des ongeluks roeide, maar er slechts eenige schreden van verwijderd zijnde, zonk den drenkeling in de diepte weg en is, niettegenstaande alle verder aangewende pogingen, niet meer gezien. De ongelukkige laat eene vrouw en vijf kinderen na.

∴ **Zutphen**, 4 Febr. Heden even na middernacht keerde een vrachtrijder, die te Arnhem ter weekmarkt was geweest, met een beladen wagen huiswaarts. Door den hoogen waterstand, lag de schipbrug alhier met eene merkelijke bogt. Bij het afrijden van de hoogte der brug en door de duisternis geraakten paard en wagen op den kant, waardoor het paard op de wipbrug nederstortte en deszelfs val de leuning der brug verbrijzelde en zelf te water geraakte. De voerman, die zijne tegenwoordigheid van geest behield, liep dadelijk de brug af en trachtte het zwemmende paard te redden. Van de kade in eene veerpont willende springen, sprong hij mis en in den IJssel, zoodat hij nu genoeg met zich zelven te doen had, en het paard dus aan zijn lot moest overlaten. Hij heeft zich zelven dan ook uit het water geholpen, maar het paard is verdronken. «Als het kalf verdronken is, dempt men den put,» zegt het spreekwoord; dit is ook hier weder bewaarheid, want heden morgen heeft men de leggers der schipbrug tot op de hoogte van de oevers laten zakken.

— In eene algemeene Vergadering der vrijzinnige Kiezers-vereeniging: *Redding door bezuiniging* alhier, werd op gister avond door haren secretaris ample mededeeling gedaan nopens eene naauwere aansluiting der liberale kiezers, over het geheele kiesdistrict Zutphen. Met genoegen en onder levendigen bijval der aanwezenden werd een daarop betrekkelijk voorstel aangenomen en tot afgevaardigden van wege de Vereeniging benoemd de heeren: G. J. Roozegaarde en Mr. Jb. Dam.

△ **Voorst**, 2 Febr. Men is thans bezig, om eenen kunstweg te leggen van het Blokhuis bij Terwolde naar Heerde, met een' zijtak op Veessen, eenen afstand van 17,179 ellen uitmakende en waarvan de onkosten geraamd zijn op *f* 36,256.

Blijkens de Notulen van het verhandelde bij de Staten van Gelderland, gedurende de zomervergadering van het jaar 1852, bladz. 32, werd door HH. Ged. Staten van Gelderland voorgesteld, om tot dezen weg eene subsidie van *f* 6000 te verleenen.

Het Gemeentebestuur van Voorst, heeft zich bij herhaling, omtrent de rigting van dezen weg, tot de Staten van Gelderland gewend, even als een aantal ingezetenen van Terwolde en Nijbroek, omdat het plan der ondernemers was, het dorp Terwolde, tot voormelde gemeente behoorende, af te snijden en den weg over eenen hoogen bandijk langs twee buitenplaatsen te doen slingeren, waarvan de eigenaars, onder die voorwaarde, zamen *f* 1500 subsidie hadden aangeboden.

De commissie uit de Prov. Staten van Gelderland bragt (zie Not. bladz. 216) in de zomervergadering van 1852, onder anderen, ten opzigte van de door het gemeentebestuur van Voorst voorgestelde rigting, het navolgende verslag uit, dat:

«*a.* niemand door die rigting benadeeld wordt;

«*b.* de afstand van aansluiting, bij het volgen dier rigting, 840 N. ellen korter is, dan die over den IJsseldijk tot aan het Blokhuis;

«*c.* men bij die aansluiting, midden in het dorp Terwolde, zonder noemenswaardigen omweg, links naar Deventer en regts, met uitwinning van plus minus 2000 N. ellen, naar Nybroek en Vaassen kan komen.

»Daarenboven is uwe commissie met het gemeente-bestuur van Voorst en den heer hoofd-ingenieur Conrad van meening, dat de rigting door een dorp altijd verreweg te verkiezen is, boven die over eenen bandijk, en dit hier deste meer, omdat velen, door het volgen der laatste rigting, voor een gedeelte verstoken zouden worden van het gebruik van dezen weg.»

De Prov. Staten besloten «tot dezen weg eene subsidie van *f* 6000 te verleenen (zie Not. bladz 248) en Ged. Staten uit te noodigen te willen bewerken, dat de rigting zoodanig bepaald worde, dat de weg door de Molenstraat loopende, zich in het dorp Terwolde aan den reeds bestaanden kunstweg van Deventer naar Vaassen aansluite, met dien verstande, dat het gemeente-bestuur van Voorst alsdan naar evenredigheid deele in de voor den weg te maken kosten» enz.

Wij verklaren van de onderhandelingen, daartoe strekkende, niets vernomen te hebben. Wel weten wij, dat het gemeente-bestuur van Voorst zich gehaast heeft om te verklaren, dat zij volgaarne naar evenredigheid in de te maken kosten wilde bijdragen en dat eenige ingezetenen van Terwolde ook spoedig voor *f* 800 als *don-gratuit* daartoe hadden ingeschreven, en toch ziet men thans het dorp Terwolde afsnijden.

Daarenboven ziet men het zonderlinge schouwspel, dat de gemeenten Heerde en Olst eenen weg in de gemeente Voorst maken, en voor altijd het onderhoud op zich nemen, zonder eenige restitutie, behalve *f* 25 jaarlijks van de dorpspolder van Terwolde (een besluit door Deventer heeren, waaronder de twee eigenaren der buitenplaatsen, doorgedreven) en een *don-gratuit* van den Nybroeker polder van *f* 300, en, is de weg klaar, twee kunstwegen van Terwolde tot aan het Blokhuis, een kwartier uur gaans, digt naast elkander voortloopende.

Zoo moeten dikwijls de belangen van het algemeen vóór privaat belang achterstaan.

---

§ § **Maastricht**, 4 Febr. Men wedijvert hier in loffelijke pogingen, om bij de duurte der levens[illegible] zooveel mogelijk in den nood der armen te voorzien. De vereenigingen van liefdadigheid gaan hierin voor door buitengewone bedeelingen, terwijl de stedelijke Regering van hare zijde eene collecte aan de huizen der ingezetenen heeft laten doen. En hierbij bepaalt het zich niet. Nadat bereids door eenige liefhebbers een concert ten behoeve der armen was gegeven, werd hier door jongelieden eene tombola of verloting tot stand gebragt, welke laatstleden Zaturdag plaats had in de comediezaal, die, tot dat einde op eene smaakvolle wijze ingerigt, als het ware in een tuin was herschapen en door hare versierselen een schitterend coup d'oeil opleverde. Deze tombola bestond uit een aantal voorwerpen, daartoe bereidwillig door vele liefdadige ingezetenen bijeen gebragt, alsmede uit geschenken van H. M. de Koningin en de Koninklijke familie. Den volgenden Zondag heeft de *Harmonie Roijale* een concert gegeven, dat de somma van 1600 franken heeft opgeleverd; nu wordt wederom door de militairen een *assaut d'armes* aangekondigd. Bij al dat geven, hoe prijzenswaard, rijst de vraag of er niet te veel zou kunnen worden gegeven, vooral nu de winter niet zoo streng is, als hij zich aanvankelijk liet aanzien. De ondervinding heeft [illegible]mers geleerd: hoe meer men gaf, hoe meer armen. Daarom is in deze oogenblikken der lezing overwaardig een *woord aan allen*, voorkomende in het Januarij nommer van de *Economist*, die ons wijst op de les der Staathuishoudkunde, dat wij meer dan aalmoezen moeten geven, namelijk kennis, opvoeding en Godsdienstig gevoel, welke de eenige middelen zijn tegen de maatschappelijke kwaal. Vroeger bepaalde men zich tot *geven*, maar de weldadigheid is eene wetenschap geworden en het is alleen door zedelijkheid en Godsdienst, spaarzaamheid, lust tot arbeid en kundigheden, dat bij de armen het voortbrengen bevorderd en mitsdien het pauperisme kan verminderd worden. Het is de pligt der Regering daartoe het hare bij te dragen en tevens de lasten, die op de natie drukken, zooveel mogelijk weg te nemen.

De Gemeenteraad heeft in zijne vergadering van 30 Jan. jl. het adres vastgesteld aan den Koning, strekkende tot behoud van het tegenwoordig garnizoen of vervanging van hetzelve door andere troepen.

Het Provinciaal Geregtshof in Limburg heeft de uitspraak in de zaak van E. H. A. L...., beschuldigd van *abus de blanc seig*, verdaagd tot Donderdag den 9 dezer.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 6 Februarij 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**	Pct.	
Ned.W.Schuld.	$2\frac{1}{2}$	$59\frac{1}{4}$ $\frac{7}{16}$ $\frac{5}{16}$			
Dito Certificat..	3	$71\frac{1}{4}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$	*Hope* 1798/1816	5	$102\frac{1}{4}$
Dito Dito ..	4	$88\frac{1}{2}$ $\frac{5}{8}$	Dito 1828/1829	5	102
O. I. Leening..	4		Cert.1831/1838	5	
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$	$88\frac{1}{8}$	Dito Dito	$4\frac{1}{2}$	$89\frac{7}{8}$ 90
Hand.-Maats. .	$4\frac{1}{2}$		Dito *Hope* . . .	4	
Belgie.			Dito *Stieglitz* .	4	$85\frac{1}{8}$
Certificaten. . .	$2\frac{1}{2}$		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rothschild* .	$2\frac{1}{2}$	47	Inschr. Assig. .	6	
Frankrijk.			Certific. dito. .	6	
Obligatiën . . .	3		**Polen.**		
Spanje.		(18			
Nieuwe	1	$18\frac{11}{16}$ $19\frac{1}{8}$	Obligatiën . . .	4	$75\frac{1}{4}$
Dito Buitenl. .	3	$46\frac{5}{8}$	**Oostenrijk.**		
D° Binnenl.^{6}/m.	3	$36\frac{3}{16}$ $\frac{1}{16}$			
Bew. Sp. Com.		$4\frac{1}{4}$ $\frac{5}{16}$	Metalliek . . .	5	$66\frac{1}{4}$ $\frac{3}{8}$
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	$83\frac{1}{8}$ $\frac{1}{4}$
Portugal.			Dito letter B. .	5	$83\frac{1}{8}$ $\frac{1}{4}$
Londen nieuwe.	5	$34\frac{11}{16}$ $\frac{3}{4}$	Dito 1847 . . .	$2\frac{1}{2}$	$34\frac{5}{16}$ $\frac{1}{2}$
Dito uitgest . .	4		Dito 1851/1852	$2\frac{1}{2}$	$34\frac{5}{16}$ $\frac{1}{2}$

Braz. bij Roths. p. s. 500. 5 pct. 93; Mexic., te Lond. 3 pct. $24\frac{1}{16}$; dito Onb. 24, $\frac{1}{8}$; Gren., te Lond. p. s. 100. $2\frac{1}{2}$ pct. $18\frac{3}{8}$; dito Uitg. $6\frac{15}{16}$, $7\frac{1}{8}$; Peru $4\frac{1}{2}$ pct. $22\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$, [illegible]

Over het geheel blijft de markt iets flaauwer, zonder dat handel en variatie van eene der genoteerde effecten eenige afzon[illegible]

FRANKFORT, Vrijdag 3 Febr. Metal. 5 pct. $69\frac{1}{2}$; Spanje binn. 3 pct. $35\frac{3}{4}$; dito 1 pct. $18\frac{13}{16}$.

Deze depêche komt ons twijfelachtig voor.

LONDEN, Maandag 6 Febr. Consols $92\frac{5}{8}$, $92\frac{3}{8}$; $2\frac{1}{2}$ pct. Holland 61, 62; 1 pct. Spanje $19\frac{1}{4}$, $19\frac{3}{4}$; 3 pct. Mexico $24\frac{3}{4}$, 25; 4 pct. Portugal 38, 40.

PARIJS, Vrijdag 3 Februarij. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. ex c. 96.80; dito 3 pct. op t. 67.90; Sp. Binn. 3 pct. 36; dito 1 pct. $18\frac{1}{2}$; Belgie $4\frac{1}{2}$ pct. 90; N. Metall. $79\frac{1}{2}$.

WEENEN, Vrijdag 3 Februarij. Metall. 1852 5 pct. $89\frac{1}{2}$; dito lett. B. 111; N. Bankactien 1303; Lot. v. fl. 250 $132\frac{1}{2}$; Lomb. Ven. 101; Zilver 25; Wiss. Lond. 12.20; Parijs 149.

MADRID, Dingsdag 31 Januarij. Sp. Binn. 3 pct. 38; dito nieuwe 1 pct. $19\frac{9}{16}$; Certificaten 3.

Advertentiën.

Bij JOH. NOMAN EN ZOON, te *Zalt-Bommel*, en alom, kan men inteekenen op eene

NIEUWE EN GOEDKOOPE UITGAAF DER

Bijdragen tot de Huishouding van Staat

IN HET KONINGRIJK DER NEDERLANDEN,

VERZAMELD TEN DIENSTE DER STATEN-GENERAAL,

DOOR

GIJSBERT KAREL GRAVE VAN HOGENDORP.

ONDER TOEZIGT VAN DEN HEER

MR. J. R. THORBECKE.

Dit werk zal worden uitgegeven in afleveringen in Roijal Formaat, met eene nieuwe fraaije duidelijke letter, — slechts 50 centen de Aflevering kosten, en in 40 Afleveringen geheel compleet zijn.

☞ Uitvoerige PROSPECTUS van dit Werk is alom GRATIS te bekomen.

(270)

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.